

leGes Kamu Hukuku Dergisi

6

•Ceza Hukuku •İdare Hukuku •Vergi Hukuku •Anayasa Hukuku

Yıl:1 Aralık 2013

2 Ayda bir yayınlanır,
hakemli dergidir.

Av.Fahri ÖZSUNGUR

KÜRESELLEŞME BAĞLAMINDA
PKK'NİN İŞLEMİŞ OLDUĞU İNSANLIĞA
KARŞI SUÇ NEV'İLERİNİN İNCELENMESİ

Av.Murat TEZCAN

Siyasi Partiler Yasası Bağlamında
Parti İçi Demokrasi İncelemesi

Av.M.Lamih ÇELİK

YEREL YÖNETİMLER VE KENTLİ HAKLARI

İÇİNDEKİLER

HUKUKİ MAKALELER

- Küreselleşme Bağlamında Pkk'nın İşlemiş Olduğu İnsanlığa Karşı Suç Nev'ilerinin İncelenmesi
Av.Fahri ÖZSUNGUR.....11
  - Siyasi Partiler Yasası Bağlamında Parti İçi Demokrasi İncelemesi
Av.Murat TEZCAN.....36
  - Yerel Yönetimler ve Kentli Hakları
Av.M.Lamih ÇELİK
Şanlıurfa Belediyesi Hukuk İşleri Müdürü.....46
- ### CEZA HUKUKU
- Kasten Öldürmeye Teşebbüs - Davaya Katılma - Mağdur Şüpheli - Kovuşturma Aşaması..... 55
  - Davaya Konu Edilmeyen Eylemden Dolayı Yargılama Yapılamaması - Ek Savunma Hakkı - Hırsızlık - Konut Dokunulmazlığının Bozulması..... 62
  - Çalınan Motosikletin Parçalarının İadesi - Etkin Pişmanlık - Hırsızlık Suçu - Kısmi İade..... 74
  - Cami İçindeki Kapıları Kırarak - İbadethaneye Zarar Vermek - Kamu Malına Zarar Vermek - Yasaklama Kararı..... 83
  - İletişimin Tespiti - İşyerinde Satmak Amacı İle Uyuşturucu Almak - Sanıkların Kullanmak İçin Uyuşturucu Madde Aldıkları Savunması - Telefon Görüşmesi - Uyuşturucu Madde Ticareti 87
  - Adli Para Cezasının TL Olarak Belirlenmemesi - Belli Haklardan Yoksun Bırakılma - Tekerrür - Uyuşturucu Madde Ticareti - Velayet Hakkından Yoksun Bırakılma..... 105

HUKUKİ MAKALELER

- ◆ KÜRESELLEŞME BAĞLAMINDA PKK NİN İŞLEMİŞ OLDUĞU İNSANLIĞA KARŞI SUÇ NEV'İLERİNİN İNCELENMESİ

Av.Fahri ÖZSUNGUR

- ◆ SİYASİ PARTİLER YASASI BAĞLAMINDA PARTİ İÇİ DEMOKRASİ İNCELEMESİ

Av.Murat TEZCAN

- ◆ YEREL YÖNETİMLER VE KENTLİ HAKLARI

Av.M.Lamih ÇELİK
Şanlıurfa Belediyesi Hukuk İşleri Müdürü

KÜRESELLEŞME BAĞLAMINDA PKK'NIN İŞLEMİŞ OLDUĞU İNSANLIĞA KARŞI SUÇ NEV'İLERİNİN İNCELENMESİ

Av.Fahri ÖZSUNGUR

A.GİRİŞ

Günümüz dünyasında ve özellikle Türkiye Cumhuriyetinin ülke güvenliği için önem arz eden sosyal,siyasi ve ekonomik bağlamda olumsuzluklara ve kargaşaya sebebiyet veren Türkiye ve bir çok ülkeye göre yasa dışı bir örgüt olarak sayılan PKK'nın insanlığa karşı işlemiş olduğu suçların hem Avrupa hem Asya'da toprağı bulunan stratejik anlamda öneme haiz Türkiye'nin etkilenmesi sonucunun salt Türkiye için değil Asya ve Avrupa eksenli plan ve projeleri olan ve bu alanda strateji geliştiren bir çok ülkeyi de etkilediği bir gerçektir.Bu nedenle de sadece Türkiye için değil Türkiye üzerinden sosyo ekonomik menfaatleri olan ülkelerin de menfaatlerine ters düşen bu yasa dışı örgütün insanlığa karşı işlemiş olduğu suç tipleri ve bu suç tiplerinin küreselleşme bağlamındaki etkileri açıklanmağa çalışılacaktır.

PKK'nın insanlığa karşı işlemiş olduğu suç tiplerinin irdelenmesi hedeflenirken PKK'nın tanımı,yapısı,faaliyetleri,amaçları;Türkiyede insanlığa karşı işlenen suç tiplerinin irdelenmesi,Türkiye'deki insanlığa karşı işlenen suçlar için uygulanan hukuk kuralları ve yasa hükümleri,Uluslar arası Hukukta bu suça ilişkin yaptırımlar ve PKK'nın insanlığa karşı işlediği suçların küreselleşmeye etkileri bu yazımızda açıklığa kavuşturulacaktır.PKK'nın hukuka aykırı eylemlerinin temel sebeplerine inebilmek için de PKK'yı yakından tanımaya çalışmak ve yapısına bütünsel yaklaşmak gerekli olduğundan PKK'nın temel amaç ve hedefleri,Kürt soyu ve PKK kavramı bu bağlamda izah edilecek temel meselelerdir.

PKK NEDİR

1.KAVRAM

Türkiye'de PKK Kürt sempatisi toplayan Kürt milliyetçisi, aynı zamanda Türk düşmanlığı besleyen bir örgüt görüntüsüne büründüğünden öncelikle PKK nedir,PKK lılar kimlerdir,amaç ve hedefleri ile eylemleri nelerdir sorularına yanıt getirmek gerekmektedir.

Kürdistan İşçi Partisi (Kürtçe: Partiya Karkerên Kurdistan ya da تەڤڕاڤ، (ناتسدرۆک ی نۆڤهک راک), Türkiye'nin güneydoğusu, Irak'ın kuzeyi, Suriye'nin kuzeydoğusu ve İran'ın kuzeybatısını kapsayan bölgede bir devlet kurmayı amaçlayan[6] ve bu amaçla söz konusu toprakların Türkiye Cumhuriyeti sınırları dahilinde kalan kısmına sahip olabilmek için Türk Silahlı Kuvvetleri ve siviller karşı silahlı eylem yapan yasadışı silahlı örgüt. Örgüt daha çok Kürtçe adını

başharflerinden oluşturulmuş PKK ismi ile bilinir. Ayrıca KADEK (Kürtçe: Kongreya Azadî û Demokrasiya Kurdistanê / Kürdistan Özgürlük ve Demokrasi Kongresi) ve Kongra-Gel (Halk Kongresi) isimlerini de kullanmıştır.[7][8] PKK, 7. Parti Kongresi'nde bağımsız bir Kürdistan fikrinden vazgeçtiğini açıklamıştır.[9]

PKK başta Türkiye olmak üzere, Avrupa Birliği[10], ABD[11] ve NATO[12] da dahil olmak üzere 31 ülke ve bazı kuruluşlar tarafından terör örgütü kabul edilmiş, ayrıca ABD'nin uyuşturucu kaçakçıları listesinde bulunan[13][14] etnik-ayrılıkçı bir örgüttür. Türkiye'de Meclis tarafından "terör örgütleri listesi" yayınlanmamıştır. Bununla birlikte Emniyet Genel Müdürlüğü'nün yayınladığı "Türkiye'de halen faaliyetlerine devam eden başlıca terör örgütleri" listesinde "PKK/KONGRA-GEL (Kürdistan Halk Kongresi-KHK)" adı altında yer almıştır.[15]

PKK yukarıda anılan amaçlar doğrultusunda hak arama yoluna giden ancak bu amaçlarını bir çok hukuka aykırı eylemle gerçekleştirmeye çalışan ve bir çok ülke tarafından kabul edildiği şekliyle bir terör örgütüdür. Amaçlarını ve hedeflerini anlayabilmek için öncelikle Kürtlerin kim olduğu hususuna açıklık getirmemiz gereklidir.

2.KÜRT KİMLİĞİ

PKK'nin amaç ve eylemlerinin temelinde yatan kürt milliyetçiliğini açıklığa kavuşturmak adına Kürtlerin kimliğine kısaca değinmek gerekir.

"Kürtlerin 60'larda bir halk olarak tartışıldığı, stratejik olarak da olsa Türk Solu'nun "Türkiye halkı" yerine "Türkiye halkları" sloganlarına karşı çıktığı yıllardan sonra Kürtlerin kimliği, kim oldukları üzerinde en çok tartışılan konulardan birisi olmuştur. Politik olarak, taktiksel olarak hiçbir incelemeye dayanmadan, "Kürt halkı" kavramından sonra "Kürt milliyeti", "Kürt milleti" "Pankürdizm" kavramları kullanılır olmuştur. Yeni Dünya Düzeni stratejisi doğrultusunda "Türk-Kürt Federasyonu", "5 Parçalı Konfederasyon" ve "Pankürdik Devlet" gibi kavramlar günümüzde stratejik kavramlar olarak konuşulmaya başlanmıştır.

70'li yıllardan bu yana, Kürt kimliğini devrimci bir stratejinin parçası olarak inceledim. Bu yazıda objektif olarak dinsel, dilsel, etnik, antropolojik açıdan Kürt kimliği ele alınacak ve kimlikler geriye doğru takip edilerek tarihsel gelişimi ortaya konulacaktır.

Kürtler kimdir sorusunun cevabını, Pankürdizm'i savunan Izady'den bir alıntı ile ele alalım. Izady'e göre "Kürtler Dımili, Bahdinani, Soran ve Goran" gibi farklı kimlikler ile karşımıza çıkar. Bu farklı kimliklerin dilleri arasındaki ilişki, Fransızca ile İtalyanca arasındaki ilişki ya da daha kesin biçimde söylersek Fransızca ile Romence arasındaki ilişkiye benzer. Tıpkı Fransızca ve İtalyanca gibi artık aynı dilin lehçeleri olarak sınıflandırılmayacak kadar birbirlerinden kopuktur. Kürt kimliği ile bütünleştirilmesi hedeflenen gruplardan "Dımililer" ve "Bahdinaniler" Kurmanclar tarafından "Zazalar" olarak adlandırılırlar. Dımililer Kurmanclardan "Herewere" olarak söz ederler. Buna karşılık Soranlar Kurmanclara "Zebabu" derler. Goranlar Soranlardan "Korkora" ve "Wawa" diye söz ederken, Soranlar Goranlara "Maco Maco" olarak adlandırmaktadırlar.

Izady'den aldığımız bu bölümde görüldüğü gibi, Fransızca ve İtalyanca veya Fransızca ve Romence gibi birbirinden farklı dilleri konuşan grupların birbirlerine

karşı hiç de dost olmadıkları taktıkları lakaplardan anlaşılmalıdır.

Izady "Bunlar hiçbir zaman kendilerini Kürt, dillerini de Kürtçe olarak nitelendirmemişlerdir. Ta ki yakın zamanda Kurmanc yüksek sınıfının kendilerini Kürt, dillerini de Kürtçe olarak nitelendirilmesini sağlayan aydınlar ve dışarıdakiler (Batlılar) tarafından teşvik edilinceye kadar..." diyerek Kürt isminin Batlılarca ileri sürüldüğünü bir "Kürt bilgini" olarak itiraf eder.

3.KÜRTLERİN ANADOLU'YA YERLEŞİMİ

Yaptığımız bu alıntılardan açıkça görüldüğü gibi Kurmanclar, Osmanlının Alevi Türkmenleri Güneydoğu Anadolu'dan sürüp çıkardıktan sonra bu bölgeye Şafi kimlikleri ile yerleştirilen gruplardır. Göçebe Kurmanclar 16. yüzyıldan sonra başlayarak dillerini ve etnilerini geliştirmişlerdir.

Yüzyılımızda Kurmançlara Kürt kimliği Batlılarca ve Ruslarca yakıştırılmış ve kabul ettirmeye çalışılmıştır. İronik bir şekilde, kendilerini Şafi Kurmanc kimliği ile tanımlayan ve yüzyılımıza kadar Kürtlüğü, "cinlerin ve Havva'nın kızlarından doğmuş ve aynı zamanda peygamber tarafından lanetlenmiş topluluk" olarak gören Kurmanclara Kürtlük kabul ettirmeye çalışılmış, yerleşik reaya olan Yezidi İrani Goranlar ise Kürtlük dışında kalmıştır.

Goranlar arasında saha araştırması yapan Soane, Goranların Kürt olmayıp Lurlar gibi İrani olduklarını ileri sürmüştür.

Osmanlı tarafından Şafi Müslüman kimliği ile öne çıkarılan Kurmanclar, Yezidi olan İranlı reaya Goranlara verilen Kürt ismi ile çağrılmak aşağılayıcı olduğu için bu kimliği reddetmişlerdir. Bu nedenle çoğunluğu oluşturan Kurmancları Kürt olarak tanımladığımızda, Kurmanclar aşağı sınıf olarak gördükleri Goranlar ile aynı kimlikte olmayı kabul etmemişlerdir. Bu durumda Kürt kimliği yaratma çabasında olanlar, başlangıçta Kurmanclara Kürtlüğü kabul ettirmek için Goranları Kürtlük dışı saymışlardır. Gerçekte ise Goranlar eski Farsça Pehlevice dilini konuşan yerleşik reaya (köylü-serf) İranilerdir. Kurmanclar ise Türk-Tatar tarihsel devrimleri sürecinde Türk kabileleri ile Anadolu'ya gelen Tacikleşmiş kabilelerdir. Selçuklunun Şafi veziri Nizamül-Mülk'ün etkisiyle Şafileşmiş Türk-Tacik göçer gruplarıdır. Dımililer Şafi, Zazalar Alevilerdir. Kurmanclar ile birlikte bulunan Şafi Dımililer, Gorani'ye yakın bir dille konuşurlar. Soylu Kurmanç aşiretlerin yanındaki reaya köylü-serf olan Goran-Dımili topluluklarının beraberliği, Kurmanc-Dımili beraberliğinin örneğini oluşturur. Sultan Yavuz'un fermanı ile Diyarbakır Beylerbeyi'nin gösterdiği yerlere yerleşen Kurmanc ve Dımililer, Osmanlının kendilerini feodalleştirmesi ve yerleşik düzene geçirmesi ile ilkel toplumsal göçebe yapılarını aşmışlardır.

Zazalar ise Türkmen kabileleri ile birlikte İran ve Anadolu'ya giren topluluklardır. Harzem ve Horasan'dan ve hatta Türkistan'dan gelen gruplar İlhanlılar devrinde Anadolu'ya yerleşmiş Akhun, Karahun (Akkoyun, Karakoyun) adlarını alan topluluklardır. Akkoyunluların Hanedanlığı'nın Safevilere geçmesi ile Kızılbaş dinsel inanca dönen Türkmenler, Şah İsmail'in Sultan Selim karşısında yenilmesi ile Anadolu'dan sürülmüştür. Kızılbaş katliamından kurtulmak için, Zaza kimliği bu süreçte Türkmenler tarafından öne çıkarılmıştır. Emir Şeref tarafından yazılan Şerefname'de Çemizgezek beylerinin kökeninin Arap ya da Fars olmayıp

Türk olduğunun vurgulanması buna verilebilecek bir örnektir. Akkoyunlular döneminde Çemişgezekliler en ünlü Türkmen kabilelerinden biridir. Fakat bu ikili yapı nedeniyle bu kabile daha sonra Zaza olarak adlandırılacaktır. Ama Şerephan'ın açıkça belirttiği gibi bunların kökeni Türk'tür. Keza Zaza Balabanlar da Akhunlar ile Anadolu'ya gelen Eftalitlerdir.

Harzemşahlardaki Özbek, Tacik, Sart birlikteliği, Türkmen-Zaza birlikteliğini açıklayan örneklerdir. Keza Kurmanc-Goran, Kurmanc-Dımılı birlikteliği, savaşçı Türk göçebelerinin yerleşik Türkistanlı İranlı, Horasanlı, İranlı, Harzemli, Afganlı birlikteliğinin sonucudur. Efendi-köle, bey-reaya, altın-urug, ilegen-urug, boyarı-bogul birlikteliği, Türk-Aryen birlikteliğinin fetheden-fethedilen birlikteliğinin bir sonucudur.

Görüldüğü gibi İzady'nin de vurguladığı şekilde birbirlerinden çok farklı olan Kürt kimlikleri esas olarak dışardan Batılılar tarafından kabul ettirilmeye çalışılmış fakat Kurmanclar için Kürt olmak, Yezidi Goranlar ile bağlantılı bir olgu olduğu için bu kimlik dışlanmıştır. Böyle bir durumda Yezidi olan Goranlar Kürt kabul edildiği takdirde, Batılıların ilk hedefi olan Kurmanclar kendilerini Kürt olarak kabul etmeyeceği için Goranların ve Dımililerin Kürtlük dışında olduklarını ileri sürmüşlerdir. Ama günümüzdeki Pankürdik tez bu aşamayı aşarak Büyük Kürdistan'ı oluşturma noktasında, birbirleri ile hiç bağlantısı olmayan toplulukları Kürt kimliği altında toplamıştır. Bunun dışında Kürtlük ve Alevilik'in birbirine zıt kavramlar olmasına karşın, Alevi Türkmenlerin içinde yer alan Dımililer ve Zazaların Kürt sayılması gibi aynı oranda çelişkili yaklaşımlar doğmuştur. Zazaların Kürt olarak kabul edildiği bir yapıda Kurmancların Kürtlüğü kabul etmedikleri bir yapı söz konusudur. O zaman "Kürt dili hangisidir" sorununa gelmemiz gerekir.

4.KÜRT DİLİ HANGİSİDİR?

Kürt, bir kimlik olmayıp dilsel bir birliktelikten yoksundur. Kurmanc kimliği Bahdinani ve Soran gibi alt kimliklere bölündüğü gibi, dilsel olarak birçok alt lehçeye ayrılır. Bahdinani dediğimiz Kuzey Kurmancisi, Hakkari'de 12. yüzyılda gelişmeye başlayan ve asıl gelişimini Yavuz Selim'den sonra 16. ve 17. yüzyılda tamamlayan ve Botani, Beyazidi, Hakkari gibi lehçelere ayrılan bir dildir. Keza Sultan Murat'ın Bağdat'ı alması sonrası kimliği gelişmeye başlayan ve Şafi kimliği ile ortaya çıkan Soranlar, 17. ve 18. yüzyılda geliştirilmiş bir dile sahiptirler. Etnik olarak da o yıllardan sonra toparlanmış olup, dilleri çok heterojen ve karmaşık olup başlıca lehçeleri Mukri, Erdalani, Germiyani, Hoşnav, Pijder, Warmava, Kermaşahi ve Erbilli'dir.

Kurmanclarla birlikte Güneydoğu'daki Şafi Dımililer de Siveriki, Kori, Hozu, Moti, Sabak, Dumbili gibi farklı lehçeler de konuşurlar. Keza Güney Soranların Yezidi Goranlara dönüşümü söz konusudur. Soranlar karşısında gerileyen Goranlar Hewremani, Bacalani, Kelhuri, Nankeli, Kardula, Sencabi, Zengana, Kaka ve Kirmaşahi gibi lehçeleri konuşurlar. Ve buradan Lurlara dönüşerek kaybolurlar.

Goranların Nikitin tarafından Lurlara geçiş göstererek Kürt olmadığı ve Kürtlüklerini kaybettiği ileri sürülmektedir. Keza diğer taraftan da Kürtçe olarak tanımlanan Pahlevice lehçeyi konuşan yegâne topluluğun Goraniler olması Kurmancların ve Soranilerin 15., 17. ve 18. yüzyılda gelişmiş dilleri göz önüne

alındığında tarihsel olarak da çok farklı köklerden gelmiş bir dilsel gruplaşmalar olduğu, hatta dağlık bölgelerdeki bir kabilenin diğer kabileyi anlamadığı onlarca yüzlerce dilin, ilkel toplumlardaki dilsel özelliği Kürt dilli dediğimiz topluluklar içinde görmekteyiz. Bunu söyleyenin bir Kürt bilgini olma iddiasında olan Izady olması, olgunun gerçekliğini açıkça ortaya koymaktadır.

Görüldüğü gibi bir Kürt dil birliğinden söz edebilmek bu kesin farklılıklar karşısında mümkün değildir. Farklı kabile gruplarının oluşturduğu bu dilleri Goranice, Soranice ve Kurmancice ve Dımıllice diye üst birliklerde birleştirmek olanaklı değildir. Kaldı ki Izady'nin vurguladığı gibi Romence ve Fransızca arasındaki gibi farklılıklar "Hangi Kürtçe?" diye sormayı gerektirir. Keza Izady'nin itiraf ettiği gibi Kürtler, kendilerini tek bir ulusal grup olarak birleştirecek ortak bir dil ve dinden yoksundur. Şu anda birçok Kürt lehçesi arasındaki sözlü anlaşma düzeyi, Fransızca, İtalyanca, Almanca, Portekizce arasındaki anlaşma düzeyinden farklı değildir. İç içe geçmiş vadi ve tepelerde bir arada bulunan toplulukların arasındaki dilsel anlaşma düzeyinin bu denli birbirinden kopuk olması, bu toplulukların tarihsel olarak bir arada bir ordu düzeninde, bir kolektif aksiyonda veya bir bütünleşmiş toplumsal düzende bir arada bulunmadığının açık göstergesidir. Bu olgu, daha önce de belirttiğim gibi yüzlerce farklı dili konuşan devlet öncesi ilkel komünal toplulukların veya Kafkasya'da bir dönem yüzlerce farklı dili konuşan dağlı etnik toplulukların bir ulusal kimlik oluşturamadığı dönemlerin temsilcisi olarak görülmektedir. Bu boyutuyla bir ulus oluşturma süreci, tarihsel kolektif bir aksiyon ve ordu oluşturma ve bununla büyük bir akın yapma sürecinde ortaklaşmış askeri bir dilin yanında, uzun mesafeli ticaret yapma sürecinde geliştirilmiş bir ticari dille ortaya çıkmaktadır.

Ulus kavramı, süperetnos kavramı bu sürecin ürünüdür. Oysa Izady'nin vurguladığı gibi bir vadinin diğer bir vadideki, bir tepenin diğer bir tepedeki topluluğu anlamakta zorluk çektiği topluluklar arasında tarihsel bir bütünlük, kolektif bir aksiyon, tarihsel bir konfederasyon olamaz. Bu gruplar Osmanlı tarafından alınarak gerek Güneydoğu'da gerekse Kuzey Irak'ta Türkmenlere karşı yerleştirilmiş ama yerleştirmeden sonra bir araya gelememiş, Osmanlı feodalitesi, bürokrasisi içerisinde paşalar ve beyler tarafından yönetilmiş ve bu beylerinde sürekli değiştiği bir yapının ürünü olan olguyu açıkça görmekteyiz.

Kürt kimliği yaratmayı ve bu kimliklerden Pankürdik bir ulus çıkarmayı amaçlayan milliyetçi bir Kürt bilgini olan M. Izady, Thomas Bois'in İslam Ansiklopedisi'nde Kürt kavramını "barbar dağ aşiretleri, göçebeler olarak yaşamlarını sürdüren, sefalet içinde köylere yerleşen topluluklar" olarak tanımlanması tepkisini çeker. "Atalarının tarihini yazmayı borç bildiğini" söyleyerek yeniden tarih yaratma uğraşına girer. Izady yalnızca Cambridge'deki İngilizce kaynaklara dayanarak, "Kürtler kendi tarihlerini kaydetmese de, Mezopotamya'da sürekli ilişki içinde oldukları okuma yazma bilen uygar pek çok halk tarafından tarihleri kaydedilmiştir" diyerekten Kürt tarihini yazmaya başlar. Ama burada vurgulanması gereken, Kürt tarihi içinde prensler, krallar, hanedanlar yaratma, onları tarihte bulma çabasına giren Izady'nin ilk itirafında vurguladığı gibi Kürtlerin bir alfabesinin olmadığı ve bundan dolayı tarihlerini yazmadığıdır.

5.YANILGININ NEDENİ

Bu noktadan hareket eden Izady, "Bugün yaşadıkları ülkelerin yerli halkları olan Kürtlerin hiçbir tarihi başlangıç noktası yoktur" diye Kürtlerin krallarının, uygarlıklarının, devletlerinin tarihini yazmaya başlar. Cambridge'deki tarih atlaslarına bakar, Kürdistan olarak varsaydığı, "Günümüzde Kürtlerin yaşadığı coğrafyadaki tüm uygarlıklar, devletler, ırklar, etniler Kürt'tür; Kürtler bu halkların torunlarıdır" diyerek tarih yazmaya başlar. "Hurriler, Guttiler, Kurtiler, Madlar, Zelalar, Karduçiler ya da Arimedler, Sagatlar, Mitanniler ve Kassitler gibi toplulukların Kürtlerin ortak atası olduğu" sonucuna varır. İleriki yazımızda belirteceğimiz gibi birbiri ile hiçbir ilişkisi olmayan, bu bölgede birbirlerin üzerine gelmiş ve bu gelme sürecinde bir öncekini topluca yok etmiş, köle etmiş, serf etmiş veya etnik birliğini dağıtmış, devletini yıkmış toplulukların tümünü Kürt saymak gibi bir tarihsel yanılığa düşer.

Bu yanılığının sebebi, Thomas Bois'ın Kürtlerin ilkel komünal toplum aşamasında olduğunu vurgulamasıdır. Oysa Thomas Bois dışında Nikitin de, Marr da ve Kürdistan konusunda çalışma yaptığını ileri süren tüm Batılılar da Kürtlerin antropolojik olarak ilkel komünal topluluk aşamasında olduğunu, henüz bir uygarlığa çıkmadığını ve uygarlık aşamasına gelmediği için de feodal bir yapıya geçemediklerini vurgular. Bu aşamada da ulus devlet oluşturmamanın olanaksızlığından bahseder. Günümüzde gerek Hobswam gerek Antony Smith, "Ulus devlet yaratmanın önündeki en büyük engel tarihsel bir kimliğin olmamasıdır" der. "Ulus devlet oluşturmak için de tarihsel bir kimlik yaratmaya ve yeniden bir tarih yazmaya başlarlar" tezini birebir kanıtlarcasına Kürtlerle hiçbir ilgisi olmayan toplulukları Kürt olarak kabul eden, baştan hatalı bir tarih tezini yazmaya koyulur. Kürtlerin bu bölgenin yerel halkı olduğunu kabul ettirmek için, Urartuların, Hurrilerin Kürt olduğunu ileri sürdükleri gibi Medler ve Mitanniler gibi bu bölgeye Turan yaylasından gelmiş olan halkların da Kürt olduğunu iddia eden çelişkili bir tarih yazımına başlar.

20. yüzyılda türetilen Kürt kavramına yakın ya da benzeşir sözcüklerin Cambridge Kütüphanesi'ndeki kitaplardaki İngilizce fonetiğindeki bozulmalarını da düzelterek tarihte Kürtleri aramaya başlar. Kendinden önce Minorsky, Nikitin, Marr ve Boyce'un yaptığı bu uğraşı bir Kürt bilgini olarak geliştirmeye başlar. Sami Akatlar'daki "Gurt", günümüzdeki "Kürt" oluverir. "Gordiani" sözcüğü günümüzde "Girdi" olur. Keza milattan önce kurulmuş olan Kommagene Krallığı'ndaki "Zelani" hanedanı "Zilanlar" olarak günümüzdeki Zilanlar kabilesi olarak çevrilir. Oysa Zilanların ismi Silvanlardır. Keza milattan 1200 yıl önceki Mitannilerin günümüzdeki Metani kabilelerine, milattan 3000 yıl önce yaşamış Asurlardaki Kyritaların Kürtlere, Ksenefon'un tarihindeki Karduçilerin Karduklara ve oradan Kürtlere işaret ettiğini söyler. Milattan önce 1200'lü yıllardaki Loki Soraniler'den günümüzdeki Soraniler türetilerek kendi içinde bile çelişkili bir Kürt tarihi yazılmaya çalışılır.

6.KÜRT KAVRAMININ DOĞUŞU

Oysa Kürt kavramı, hiçbir topluluğun kendini Kürt olarak kabul etmediği 20. yüzyılda yaratılmış bir kavramdır ve burada saydığımız "Kürt"e benzer

sözcüklerden hareketle bu saydığımız devletlerin Kürt olarak kabul ettirilmeye çalışılması gibi amatör bir çabaya girişilmektedir. Oysa olayın biraz gerçeğine döndüğümüz zaman, örneğin Ksenefon'un "Onbinlerin Dönüşü"ndeki Kardokhouilerin Kürtlerle hiçbir ilgisi olmadığı ve Gürcistan'da İberyalılara Ermenilerin verdiği bir isim olduğu söz konusudur. Keza Gordiani'nin de Gürcüler olduğu ve Kürtlerle hiçbir ilgisinin olmadığı Nikitin tarafından açıkça vurgulanır. Asurca da görülen Kürti-i kelimesinin yanlış okuma olduğu ve gerçekte ise Kurri-i olduğu ve Kürtlerle bir ilgisi olmadığı artık açıkça ortaya çıkmıştır.

Hamidiye Alayları'nda yer alan bir aşiret bloğu olan Silis Partisi'ndeki Zilan ismini Kommagene Hanedanı Zelanların devamı olarak görmek, keza milattan önce iki bininci yıllarda Turan'dan Ön Asya'ya gelen Mitannileri günümüzdeki Metina Aşireti olarak görmek, 17. yüzyılda oluşmaya başlayan Soranileri milattan önce iki bininci yıllardaki Loki Soranlar'ın devamı olarak görmek ancak İzady gibi bir Kürt "bilgini"nin bilgiçliği ile bağdaşabilir.

Sasaniler öncesi milattan sonra 3. yüzyılda Adibane topluluğunu 12. yüzyılda Habbaniler ile bin yıl sonra ortaya çıkmış biçimde 2000 yılında yorumlamak keza Bakrauande isminden hareket ederek Diyarbakır ismine ulaşmak, tarihte hiçbir zaman Kürt şehri olmamış Diyarbakır ismindeki "Bekir" sözünden Kürtçe Bakrauande sözcüğüne ulaşmak İzady'in ufkunun genişliğini göstermektedir.

Nikitin'in ayrıntılı olarak vurguladığı gibi bu antik kelimeler ile Kürt kelimesi arasında bağlantı kurulamaz. O halde 20. yüzyılın başında ortaya çıkan "Kürt" kelimesi ile yüzyılın başında hiçbir grubun kullanmadığı Kürt ismini antik tarihte aramanın anlamsızlığı açıktır. 2000 yıl önceki isimler gibi, 19. yüzyılda ortaya çıkan Milan, Soran, Goran gibi kabile gruplarını da tarihte aramanın bir anlamı yoktur.

7. ANTROPOLOJİK BİR YAKLAŞIM

Antropolojik olarak Kürtlerin kimliğini ele alan Mark Skyes, "Halifelik'in Son Mirası" gibi anlamlı bir ismi olan kitabında Kürtleri Arap tipi Milanlar, Girdi Kürtleri, Mükri tipi, Şemdinan Kürtleri, Nasturi-Hakkari tipi ve Türkmen tipi olarak ayırmaktadır. Kürtler üzerine yapılan antropolojik çalışmaları devam ettiren Başmakov Kürtleri Batı Kürtleri, Doğu ve Güney tipleri gibi farklı gruplara ayırır. Batı tipleri sarışın, mavi gözlü, uzun kafalı; doğu güney tipleri ise esmer, siyah gözlü, yuvarlak kafalıdır. İlk gruba giren Batı tipi kendilerini Türkmen (Sekman, İnan) ya da İranlı (Modi) ile aynı ırktan sayarken, Güney tipleri ise kendilerini Arap ve Ermeni'ye yakın görürler. Mark Skyes ise Kürtleri antropolojik olarak Arap, Musevi, Hıristiyan, Nesturi ve Türkmen tiplerine ayırır. Field Kürtleri Ermenioid, Avroanadolu, Değişmemiş Akdenizli, Balkan, Afgan ya da Melez İranlı gibi tiplere ayırmaktadır. Bu çokluk skalasına göre yapılan Kürt tipi ayırımında Ermeni tipi en çok rastlanan Kürt tipidir. Bunu takip eden ise Anadolu ve Akdenizli tipidir. Kendilerini Kafkas, Aryen, Hint-Avrupalı ırk tipi sayan Kürt tarih yazıcılarının tersine Kürtler bir etnik tip oluşturmazlar. Bu anlamda etnik bir Kürt tipinden söz edilemeyeceği gibi, bir Kürt grubundan ya da Kürt dilinden söz etmek de olanaksızdır. İtalyanca, Fransızca, İspanyolca, Portekizce, Romence gibi birbirinden uzak dilleri konuşan gruplar dilsel bir birlik değil, dilsel bir aglomera,

üst üste gelmiş dağlık bölge dilciklerini konuşan topluluklardır. Etnik olarak da Ermeni tipi, Arap tipi, Türk tipi, İran tipi gibi bölgedeki etniklerden bir araya gelmiş topluluklar oldukları görülür. Bunların, karışarak etnik bir homojenite oluşturmadığı açıkça görülmektedir. Esas olarak da bu tiplerin gerçekte Türk süperetnosu içinde kalık kimeralar olarak yer aldıkları bir gerçektir. Bu gerçek içinde Kürt kimliği ile anılan topluluklar Türkmen ve Türk kimliği, süperetnosu içinde küçük kalıntı etnik adacıklardır. Görüldüğü üzere Kürtler bir etnos olarak ortak bir sürecin ürünü topluluk değildir. Süperetnos ve etnoslar tipik tarihsel devrimler ve kolektif bir aksiyon sürecinde gelişirler. Bu süreç askeri-etnik bütünleşmenin başlangıcı olan "Orda"yı oluşturulur. Bu ordanın oluşturduğu yer içinde kabileler bir araya gelir ve burada dilsel bir birliktelik gelişir. Keza ticaret bağları gelişir ve ticareti yönetmek için, egemen olan gruplar ve bezirgan sınıfla gruplar arasında ticaret dili gelişerek bir birlik oluşur. Bu süreçte oluşan ulusal bütünlüğe biz süperetnos deriz ve süperetnos tarih boyunca Akdeniz ile Çin arasındaki köprüyü oluşturan Türk toplulukları tarafından oluşturulmuş bir süreci taşımaktadır."

8.PKK'NİN AMAÇ VE STRATEJİSİ

PKK'nin amacını açıklayan ilk yazılı belge 1978 yılında Abdullah ÖCALAN tarafından kaleme alınan "Kürdistan Devriminin Yolu (Manifesto)" ile "Parti Programı" dır.

Kendisini Marksist/Leninist olarak tanımlayan örgüt amaçlarını belirlerken, Marksist/Leninist ideolojiyi bir yöntem olarak seçmiştir. PKK, Kürdistan devriminin niteliğini ve amacını belirlerken de bu ideoloji esas almıştır. Kürdistan devriminin yolu isimli broşürde, dünya durumu kısaca değerlendirildikten sonra, sözde Kürdistan üzerindeki sömürgecilik tarihi, sözde Kürdistanın toplumunun sosyal yapısı ve Kürtlerin sözde tarihi anlatılmaktadır. Ayrıca sözde Kürdistan sömürgeci dört devlet (Türkiye, İran, Irak ve Suriye) tarafından bölünmüş olduğu, en büyük parçanın ise Türkiye Kürdistanı olduğu vurgulanmakta, Türkiye Kürdistanının "Bağımsız, Birleşik ve Demokratik Kürdistanın" kurulmasında öncülük yapacağı belirtilmektedir.

PKK terör örgütü, ülkemizin Doğu ve Güneydoğu bölgesinde yaşayan vatandaşlarımızın;

1. Türk ırkından ayrı bir ırk olduğunu,
2. Türk devleti tarafından sömürüldüğünü,
3. Dil ve Kültürünün asimile edildiğini, iddia etmektedir.

Örgüt, sözde Kürdistan'ın bugün Türkiye, İran, Irak ve Suriye hükümlerini altında parçalanmış bir vaziyette olduğunu belirtmekte ve bu parçalardan İran'daki bölümünü Doğu Kürdistan, Kuzey Irak ve Suriye'deki bölümünü Güney Kürdistan, Türkiye'deki bölümünü ise Kuzey Kürdistan olarak adlandırmaktadır.

Bu parçalanmışlık durumunda ve ulusal kurtuluş mücadelesinin zayıf koşullarında tek bir Kürdistan cephesinin kurulamayacağını, her parçanın kendi içinde devrimci yurtsever cephesini oluşturması gerektiğini, bunların arasındaki birliğin ise Kürdistan Ulusal Devleti'nin kurulması sureti ile oluşabileceği düşünülmüştür.

PKK terör örgütü, Türkiye'deki sözde Kürdistan mücadelesinin PKK tarafından yürütülmesi, diğer devletlerin hakimiyetindeki Kürt topraklarının da o bölgede yaşayan Kürtler tarafından kurtarılması, Türkiye Cumhuriyeti Devletinin hakimiyeti altındaki topraklardan bir kısmının Marksist/Leninist temele dayalı silahlı mücadele ile devlet idaresinden ayrılması suretiyle Doğu ve Güneydoğu bölgemizde "Bağımsız, Birleşik ve Demokratik Kürdistan" kurmayı amaç edinmiştir.

PKK terör örgütünün asıl amacı bu olmakla birlikte Türkiye'nin ezeli düşmanları olan dış devletlerin de desteği ile ülkemizin gelişmesini engellemeye yönelik ekonomik anlamda amacı da bulunmaktadır.

Bölücü terör örgütlerinin amacı, farklı şekillerde ortaya çıkmaktadır. Gelişmiş siyasal durumlar altında grup için bağımsız bir devlet olmak, tamamen bağımsız bir devletten ziyade, federatif sistem içinde özerk yada yarı-özerk bir yapı oluşturabilmek veya bağlı bulunduğu gruba ekonomik, siyasi, kültürel bir takım haklar elde etmek gibi.

PKK'nın ulaşmak istediği hedefe bakıldığında, "sınıfsız toplumu kurmak ve ilk evre olarak sosyalizme varmak" tır. Bunun gerçekleşebilmesi için de;

1. Sözde Türk sömürgeciliğinin ve gerisindeki emperyalizmin Kürdistan üzerindeki her türlü hakimiyetine son vermek,
2. Demokratik halk diktatörlüğünü uygulamanın ilk aşaması olarak bir işçi köylü hükümeti kurmak , gerekmektedir.

Bu hükümetin yapacağı ilk icraat ise tüm üretim araçlarına el koymak, hiçbir ülkeye askeri üs ve benzeri imtiyaz tanımamak, yurtsever unsurlar dışında toprak ağalarının topraklarına el koymak, olarak ifade edilmiştir. PKK, hedefini Bağımsız, Birleşik ve Demokratik Kürdistan'ın kuruluşu olarak ortaya koymuştur. Sözde Türkiye'nin sömürgeci boyunduruğunu parçalamayı hedeflemeyen bölgesel özerklik, otonomi vs. gibi özünde sömürgecilikle uzlaşmayı getiren, teslimiyetçi anlayışları dahi kabul etmemiş, bu tür fikirlere karşı da mücadele edilmesi gerektiği belirtilmiştir.

PKK başlangıçta tam bağımsız ve birleşik bir Kürdistan yaratmayı hedeflemiştir. Bir taraftan tam bağımsızlık bir taraftan da Kürtler arasında feodal yapının dönüşmesi şeklinde siyasal ve sosyal bir devrimi amaçlamıştır. Bağımsız Kürdistan talepleri ise BM metinlerinde bulunan "Self-Determinasyon" hakkı doğrultusunda temellendirilmiş olup, gerçekleştirme yolunun da silahlı mücadele ile Türkiye'ye dayatmadan geçtiğine inanılmıştır. Ancak ÖCALAN'ın yargılanma sürecinde verdiği ifadelerde ve yaptığı savunmasında bu amaçtan dönüldüğü ifade edilmiştir. Bu konuda ÖCALAN;

"PKK ayrı bir Kürt Devletinden ziyade, çok açık, net, Demokratik Cumhuriyetin çağrı ve kurucu gücüdür demek en doğrusudur." demektedir.

9.PKK, İDEOLOJİSİNDE DEĞİŞİKLİKLER

PKK, ilk çıkışında yalnızca ideolojik mücadele yürüterek, Marksist/ Leninist ideolojiden hareketle sosyalist bir devrim yaratmayı hedeflemişken, daha sonra ideolojik, politik, askeri, kültürel her alanda bir mücadeleye yönelmiştir. Özellikle Sovyetler Birliğinin dağılmasının bu sürecin başlamasında önemli rolü

olmuştur. Her türlü ulusal ve sınıfsal devrimin eylem kılavuzu olarak kabul edilen bilimsel sosyalizmin Sovyet özelliğinde başarısız olması; PKK'yı da bu eylem kılavuzundan yoksun bırakmıştır. Bu durum doğal olarak ideolojik deformasyonu beraberinde getirmiştir. Bu nedenle ideolojik olarak hedeflerine ulaşmanın zorluğu anlaşıldığında, Doğu ve Güneydoğunun geri kalmışlığı, dilsel ve benzeri kültürel kimlikleri ifade etmeye, önündeki yasal engeller daha yoğun bir şekilde işlenmeye başlanmıştır. Özellikle silahlı eylemlere rağmen halktan istediği desteği alamayan PKK'nın 1990'lı yıllardan itibaren amaç ve taktiklerinde bazı değişikliklere gitmesini zorunlu kılmıştır.

PKK, hem askeri olarak yediği darbeler yüzünden etkinliğini kayıp etmeye başlaması hem katliamları ile dünya kamuoyundan tepkiler almaya başlaması hem de Türkiye'nin girişimleri ile Avrupa'da terör örgütü olarak kabul edilmeye başlanması nedeni ile siyasi destek arayışlarına yönelmiştir. Bir taraftan İtalya, Yunanistan ve BDT ülkelerinde siyasi faaliyetlerin yoğunlaştırılması ve büroların açılması, diğer taraftan legalleşme çabalarının hızlandırılarak Türk siyasi hayatında yer almaya yöneldiği görülmektedir. Bu durum hem uluslararası platformda destek bulmasını sağlayacak hem de Türkiye'ye yönelik dış baskıları arttıracaktır. Terörist eylemlerle halkın desteğini kazanamayacağını anlayan PKK, Kürdistan Ulusal Meclisi (KUM) oluşturma çabalarına başlamıştır. Diğer taraftan, DEP'in PKK ile ilişkilerinden dolayı kapatılması ve dokunulmazlıkları kaldırılan milletvekillerinin firar ederek gitmeleri üzerine 12 Nisan 1995 yılında Lahey'de sözde Sürgünde Kürt Parlamentosu oluşturulması da, PKK'nın legalleşme yönünde atılan adımlardır. PKK, aynı zamanda Türkiye'de tam bağımsızlık fikrinin gerçekçi olmadığını, bunun beraberinde siyasi, ekonomik ve sosyal bir takım sorunların gelişeceğini görmüştür. Böylece örgüt, tam bağımsızlıktan ziyade, İspanyadaki gibi bir tür federalizm taraftarı olduğunu olduğu işlenmeye başlanmıştır.

ÖCALAN "din halkın afyonudur, kölece dönemde bir milli direnme ideolojisi görevi gören Zerdüşt dininin ortadan kaldırılması ile Kürtler manevi alanda da işgale uğradılar. İslamiyet Kürt'ün beyninde ve yüreğinde milli inkarı hazırlayan ve kaleyi içten fethetme rolü oynayan bir Truva atı gibidir", "bölge halkının dini duyguları devletçe istismar ediliyor. Kurandan ayetler gösterilerek, yönetime başkaldırmanın günah olduğu düşüncesi yaygınlaştırılıyor" derken, değişim süreciyle birlikte din konusundaki görüşler değişmeye başlamıştır. "Karşı olmamıza rağmen dinsel duyguları ve inançları değiştiremiyoruz, o halde yönlendirelim" yaklaşımı ile "dinin Sovyetler Birliği'nde bile önemli ölçüde varolması ve bunun milyonların yaşamında önemli bir yer tutması insanların basit bilgileri ile tamamen dinden vazgeçemeyeceklerini göstermektedir" algılamasını getirmiştir. Böylece, seyitler, pirlar, hocalar, hacılar vb kesime ulusal kurtuluşun çıkarları temelinde yaklaşmayı esas alan bir tutum içinde olmak, mümkünse örgütlenmeleri geliştirmek, yıkıcı bir görev olarak ortaya çıkabilir düşüncesi gelişmiştir. Bu doğrultuda ÖCALAN, "PKK, aslında hem devrimci sosyalizmin hem de devrimci İslamın Kürdistanda iç içe uygulandığıdır. Bazıları işte sahte solcular 'sosyalizm ile İslamiyet zıttırlar' veya bazı sahte müslümanlar 'İslamiyetli sosyalizm zıttır' derler. Bana göre zıt değildir. Asrın saadet müslümanlığı neyse günümüzün PKK'sı

da odur. PKK, Arabistan'da ki Asr-ı saadet İslam 'in Kürdistan 'da ortaya çıkmış biçimidir..." diyerek, dini kendilerinin de kullanacağını, kurandan baskıyla ilgili ayetler bularak, halkı daha fazla başkaldırmaya teşvik edeceğini hatta "sözleriyle dinin, kuruluş aşamasında belirtilen Marksist-Leninist ideolojiyle ironi yaratacak şekilde ele alınacağını ifade etmiştir. Buna paralel olarak da, Kürdistan Aleviler Birliği, Kürdistan İslam Hareketi, Kürdistan Yezidiler Birliği, Yurtsever İmamlar Birliği gibi birimlere örgüt yapısında yer verilmiştir.

PKK'nın, Marksist-Leninist ideolojiden sapma gösterdiği bir diğer nokta ise Türki Cumhuriyetler ile ilgili görüşlerinde yatmaktadır. ÖCALAN'ın bu konudaki sözleri; "...Türk devrimcisine veya Türk politikacısına dayatmada bulunmuyorum. Bölme, parçalamak gibi bir dayatmada bulunmuyorum. Türki federasyonun içinde bir Kürdi Cumhuriyet de olsun... Beş altı tane Türk Cumhuriyet ve federasyon...ben bir MÇP'li'den daha çok Türki Federasyondan yanayım..." şeklindedir.

Kısacası PKK, bir zamanlar şiddetle karşı çıktığı ilkel milliyetçiliği, küçük burjuva reformizmini, İslami radikalizmi kısacası kendisine katkı sağlayacak her tür eylem ve düşünceyi kabullenmeye başlamıştır. Bu durum, görünürdeki Marksist-Leninist ideolojinin ortadan kalkarak, sözde etnik anlamda bir terör örgütü olmasına, salt Kürtçülüğü her şeyin temelini oturtmaya başlamasına yol açmıştır. Dolayısıyla terör örgütü olarak PKK'nın uzun vadede amacı Türkiye, Irak, İran ve Suriye'deki toprakları kapsayacak biçimde bir büyük, Birleşik, Bağımsız Kürdistan kurmak olduğu için, "amaca varmak için her türlü araç meşrudur" ilkesinden hareket etmektedir. Görünürdeki amaç ve amaca ulaşma yönündeki taktiklerdeki dönüşüm de bu mantıktan hareket etmektedir. Fakat ÖCALAN, bu dönüşümlerin yaşanmasını başka türlü açıklamaktadır: "...partiler birer araçtır, dönemlere göre dönüşmezlerse tıkanma nedeni kadar, aşılmaktan, yenilmekten de kurtulamazlar. Kısır bir tekrar ne kadar kahramanca da olsa, özgürlük idealine fazla katkı sağlamaz...".

ÖCALAN'ın yine savunma tutanaklarında geçen çözüm önerilerine başlıklar halinde bakıldığında da aynı dönüşüm mantığını izlemek olanaklıdır: "Ülke bütünlüğü ve ortak vatan gerçeğini güçlendirmek, siyasal birlik ve bağımsızlık, Kürt toplumundaki dil ve kültür özgürlüğü sorunun can alıcı özünü teşkil ettiğinden bu konuda demokratik düzenlemelere gitmek, askeri ve silahlı güç yaklaşımları çözüm için anlamını yitirmiş olup terk edilmesi gerekir, Başta PKK olmak üzere yasadışı konumda olan birçok örgüt barışla birlikte normal siyasal ve yasal sürece kendini uyarlamalıdır".

Görülebileceği üzere PKK aslında geçmişten bu yana herhangi bir tarihi olguya dayanmaksızın daha sonra kurucuların ve yöneticilerinin temel amaç ve hedefleri doğrultusunda hareket ederek strateji geliştirmeye çalışmaktadır. Bu stratejisini mevcut yerel hukuka aykırı eylemlerle yapmaya çalışan PKK'nın eylemlerinin nevi'nin de incelenmesi önem arz etmektedir. Sadece Türkiye değil Amerika Birleşik Devletleri, Avrupa Birliği, Almanya, Avustralya, Belçika, *Birleşik Krallık, *Bulgaristan, *Çek Cumhuriyeti, Danimarka, *Estonya, *Finlandiya, *Fransa, Hollanda, *İrlanda, *İspanya, *İsveç, *İtalya, Kıbrıs Cumhuriyeti, *Letonya, *Litvanya,

*Lüksemburg, *Macaristan, *Malta, *Polonya, Portekiz, Romanya, *Slovakya, Slovenya, *Yunanistan, *Avustralya, *Suriye gibi ülkeler tarafından da terör örgütü olarak kabul edilen PKK'nın hukuk dışı eylemlerini insanlığa karşı suçlar bakımından inceleyeceğiz.

B. İNSANLIĞA KARŞI SUÇLAR

1. Genel Açıklamalar

İnsanlığa karşı suçların tanımı ilk defa Nürnberg Uluslararası Askeri Mahkemesi Statüsünde (md. 6/c) yer almıştır. İnsanlığa karşı suçlar, uluslararası teamül hukukuna göre de cezai sorumluluğu gerektirmektedir. Eski Yugoslavya İçin UCM Statüsü (md. 5) ile Ruanda Uluslar arası Ceza Mahkemesi Statüsü (md. 3) de uluslararası teamül hukukuna göre insanlığa karşı suçların cezalandırılabilirliğinden hareket etmektedir. UCM Statüsü md. 7 ise insanlığa karşı suç oluşturan fiilleri ve tanımlarını içeren kapsamlı bir düzenleme getirmiştir.

Genel ceza hukuku normlarının uygulanması ile de insanlığa karşı suçlar çoğunlukla yeterli derecede ağır müeyyidelerle cezalandırılabilir ve bu açıdan da ulusal hukuktaki özel ceza normunun yokluğu çoğunlukla gerçek bir cezasızlık tehlikesi doğurmaz. Ancak, genel ceza hukukunun uygulanması, insanlığa karşı suçların gerçek boyutunu kapsayamaz. Suçun sivil halka karşı yaygın veya sistematik bir saldırı kapsamında işlenmiş olduğu gerçeği, cezai yaptırım tespit edilirken nazarı dikkate alınmaz. Bu yüzden TCK'da insanlığa karşı suçların düzenlenmiş olması yerindedir. Ancak TCK md. 77'de insanlığa karşı suçlar düzenlenirken UCM Statüsü'ndeki düzenlemenin dikkate alınmadığı görülmektedir. İnsanlığa karşı suçların unsurları ve suç oluşturan fiillerin neler olduğunu uluslararası hukukta geçerli anlayışı yansıtabilecek şekilde düzenleyen UCM Statüsü md. 7'deki düzenlemenin TCK'da niçin dikkate alınmadığını anlamak mümkün değildir. Bu konuda madde gerekçesinde de bir açıklamaya yer verilmemiştir.

bir eylemin insanlığa karşı

suç oluşturabilmesi için içermesi gereken genel ilkeleri şöyle sıralayabiliriz:

-Yaygın ve sistematik bir saldırı olması,

-Sivillere yönelik olması,

-Siyasi, ulusal, ırksal, etnik veya dini temele dayalı olması.

2. Suçun Maddi Unsurları (ACTUS REUS)

a) Bir Plan Doğrultusunda Sistemli Olarak İşlemek

TCK md. 77/1'e göre, insanlığa karşı suç oluşturan fiiller "bir plan doğrultusunda sistemli olarak" işlenmiş olmalıdır.

UCM Statüsü md. 7/1'de ise, insanlığa karşı suçları, "herhangi bir sivil halka karşı yapılan yaygın veya sistematik bir saldırının parçasını oluşturan ve saldırının varlığı bilinerek işlenen" ve bu maddede sayılan fiiller oluşturmaktadır. Özellikle suç kurbanlarının çokluğu, saldırının yaygın olduğunu gösterir. Saldırının sistematik olması ise, her bir fiilin daha önceden mevcut bir plan veya politikayı takip ederek işlenmesini ifade etmektedir.

Saldırının "sistemli" olması kapsamına, bir plan doğrultusunda fiilin işlenmesi de dahildir. Bu açıdan TCK md. 77/1'deki "bir plan doğrultusunda" suçun işlenmiş olması, işlenen fiillerin "sistemli" olmasını açıklayıcı niteliktedir.

Ancak UCM Statüsünde yer alan, insanlığa karşı suç oluşturan fiillerin "yaygın" olarak işleniyor olması halinde TCK açısından insanlık aleyhine suç olarak değerlendirilemeyecektir.

b) Saldırının Toplumun Bir Kesimine Yönelik Olması

TCK md. 77/1'e göre insanlığa karşı suç oluşturan fiiller "toplumun bir kesimine karşı" işlenmiş olmalıdır. UCM Statüsünde ise, insanlığa karşı suçların "sivil halka yönelik bir saldırının parçası" olmalıdır. Bunun anlamı, suçun doğrudan bireyleri hedef almamış olması, sivil halka karşı işlenmesidir. Ancak, bir devletin veya bir bölgenin bütün halkının saldırının hedefi olması gerekmez. Bu koşul, suçun kolektif özelliğini vurgulamakta ve böylece doğrudan tek tek kişilere yönelik saldırıları kapsam dışı bırakmaktadır.

TCK md. 77/1'deki "toplumun bir kesimine karşı" kavramı, UCM Statüsü md. 7/1 ile birlikte yorumlayarak, sivil halkı tanımlamak için kullanıldığını kabul etmek gerekir.

c) İnsanlığa Karşı Suç Oluşturan Fiillerden Birisinin İşlenmesi

Hangi fiillerin insanlığa karşı suç oluşturacağı TCK md. 77/1'de sekiz bent halinde sayılmıştır. Burada sayılan fiiller, toplumun bir kesimine yönelik olarak işlenmekte olan fiillerin parçasını oluşturmaktadır. Sayılan bu bireysel fiilleri insanlığa karşı suç haline getiren, bu fiillerin planlı ve sistemli bir şekilde işlenmekte olan fiillerin bir kısmını oluşturması ve failin de kendi fiilini işlerken bunun bilincinde olmasıdır.

TCK md. 77/1'de sayılan bu fiillerden, kasten öldürme, kasten yaralama, işkence, eziyet, kişi hürriyetinden yoksun kılma, bilimsel deneylere tabi kılma, cinsel saldırıda bulunma, çocukların cinsel istismarı, zorla fuhşa sevk etme suçları, TCK'nın diğer kısımlarında "adi" suçlar olarak da düzenlenmiştir. Zorla hamile bırakma suçu ise TCK'da doğrudan düzenlenmemiştir.

TCK'nın bu düzenlemesi UCM Statüsünde sayılan insanlığa karşı suç oluşturan fiillerden birçok noktada ayrılmaktadır. UCM Statüsü md. 7/1'e göre insanlığa karşı suçlar şunlardır:

- Kasten öldürme,
- İmha,
- Köleleştirme,
- Sürgün veya halkın zorla nakli,
- Uluslararası hukukun temel kurallarına aykırı olarak hapis veya bedensel özgürlükten diğer ağır mahrumiyetler,
- İşkence,
- İrza geçme, cinsel kölelik, fuhşa zorlama, zorla hamile bırakma, zorla kısırlaştırma veya bunlara benzer ağırlıkta diğer her hangi bir cinsel şiddet fiilini işlemek,
- Siyasi, ırki, ulusal, etnik, kültürel veya dini nedenlere ya cinsiyete dayanan nedenlere kovuşturma (zulüm).
- Kişilerin zorla kaybedilmeleri,
- İrk ayrımcılığı,
- Diğer insanlık dışı fiiller

Görüldüğü gibi, statüde insanlığa karşı suç olarak kabul edilen, imha, sürgün veya halkın zorla nakli, cinsel kölelik, zorla kısırlaştırma, siyasi veya diğer nedenlerle kovuşturma, kişilerin zorla kaybedilmesi, ırk ayrımcılığı ve diğer insanlık dışı fiillerin 77. madde karşılığı bulunmamaktadır. Ancak bu fiillerin, ceza kanunumuzun diğer kısımlarında suç olarak düzenlenmiş fiiller kapsamına girmesi mümkündür.

c.1-Adam Öldürme

Adam öldürme, tüm devletlerin ceza yasalarında tanımlanmış, bilinen bir suç tipidir. Adam öldürme, Nuremberg Şartının 6. maddesi, 10 numaralı Müttefik Devletler Kontrol Yasası'nın 2. maddesi, EYUCM Statüsünün 5. maddesi ve RUCM Statüsünün 3. maddesi ve diğer bir çok uluslar arası belgelerde yasaklanmış bir eylemdir. Adam öldürme eylemi için hangi koşulların gerektiğini RUCM'den

savcı Akayesu şöyle belirtmiştir:

- Mağdurun öldürülmesi,
- Öldürme eyleminin sanığın veya emri altındakilerin ihmal veya yasadışı eylemlerinden kaynaklanması.
- Sanığın veya emri altındakilerin, öldürme eylemlerini isteyerek ve kasti olarak yapması.

Öldürme eylemi, sivillere karşı yaygın ve sistematik bir saldırının parçası olmalıdır. Mağdurun, siyasi, etnik, dini ve ulusal ayrımcılığa dayanan nedenlerden ötürü öldürülmesi halinde bu eylem insanlığa karşı suçlar kategorisine girer. Yukarıda belirtilen koşullar kesinlik arz etmemekte; bazı muğlaklıklar içermektedir. Her şeyden önce, "emri altındakiler" ifadesinden neyin kastedildiği belirsizdir. RUCM'nin 6. maddesi, bireysel cezaî sorumluluğun ve özel suçlarda ortak sorumluluğa ilişkin bir işbirliğinin gerekli olmadığını belirtmektedir. Mahkeme, sanığın veya emri altındakilerin veya yardımcısının öldürmek kasdım taşımış olması gerektiğini belirtmekte; asli failin, -taksiren de olsa- öldürme eylemini gerçekleştiren kişi olması

gerektiğini söylemektedir. İkinci muğlaklık, "mağdurun ayrımcılığa dayalı bir nedenle öldürülmesi" ifadesindedir. Bu ifade, belirsiz bir genel duruma karşılık gelmekte; yoruma açık ve tartışılabilir durumlar yaratmaktadır. 4 Ocak 2000 tarihinde EYUCM'de ele alınan savcı Kupreskic'in iddianamesinde, adam öldürme eyleminin öğeleri şöyle belirtilmiştir: "Bu öğeler, sanığın ihmal veya eylemleri sonucu mağdurun ölümüne neden olan olaylardır. Sanık bir kişiyi öldürmek niyetiyle yasadışı bir eylemle kişiyi ağır yaralar veya öldürürse ölümünden doğrudan sorumlu olur". Bir öldürme eyleminden söz etmek için aşağıdaki öğelerin bulunması gerekir. Bunlar:

- Sanığın ihmal veya yasadışı eylemi sonucunda bir kişinin ölümüne sebebiyet vermesi,
- Sanığın bir kişiyi öldürmeye niyetlenmesi veya sanığın bir kişiye ağır bir şekilde zarar verme niyetinde olması,
- Bu eylem ve ihmalin kasıtlı olması gerekir.

c.2- İmha etme

Bu suç türü daha çok Ruanda Uluslararası Ceza Mahkemesinde görülmüştür. RUCM Statüsünün 3/c maddesine göre, imha, insanlığa karşı bir suçtur. İmha, bir grup insana karşı yapılan suç niteliğindeki bir eylemdir. Bu açıdan imha, adam öldürmeden farklılık gösterir. İmha için geniş ölçekli bir yıkım gerekirken, öldürmede, bir kişinin hayatını kaybetmesi yeterlidir. RUCM Dava Daireleri kararlarında bu suçun tanımına ilişkin birbirleriyle çelişkili yaklaşımlar mevcuttur.

I. Dava Dairesi, imhayı

oluşturan öğeleri şöyle belirtmektedir:

-Sanık veya onun emri altındakilerin (veya yardımcılarının) belirli kişilerin ölüm olayına katılmaları,

-Eylem veya ihmalin yasadışı ve kasti olması,

-Yasadışı eylem veya ihmalin yaygın ve sistematik bir saldırının parçası olması,

-Saldırının sivillere yönelik olması,

-Saldırının, ulusal, siyasal, ırksal, etnik veya dinsel temele dayalı ayrımcılığa bağlı olarak gerçekleştirilmesi.

Cherif Bossiouni'ye göre ise, imha, sadece "geniş ölçekli bir öldürme" değildir. Ona göre imha, amaçlı veya amaçsız öldürmedir. Bunun yanı sıra, sonucunu arzulayan ve bilen bir grup insanın, bir başka grup üyelerini planlı ve bir program çerçevesinde öldürmesidir.

RUCUM II. Dava Dairesi Savcısı Kayishema, iddianamesinde, imhanın öğelerini şöyle sıralamıştır:

-Sanığın, bir çok kimsenin öldürme eylemine veya bir çok kimsenin öldürülmesine neden olacak şartların oluşumuna katılması,

-Sanığın eylem ve ihmaliinde öldürme amacı taşıması veya büyük umursamazlık ve ihmaliin bu ölümlere neden olması,

-Sanığın eylem veya ihmali geniş çaplı katliamların bir parçası olması,

-Sanığın eylem veya ihmaliinin sivillere yönelik ulusal, siyasal, etnik, ırksal veya dini nedenlere dayanan yaygın ve sistematik saldırının bir parçası oluşturması. Yukarıda tanımlanan öğelerden hareketle "imha" suçunu şu şekilde tanımlayabiliriz: İmha; sanığın, -vurdumduymazlık ve büyük bir umursamazlıkla eylem ve ihmallerinin bir çok kişinin ölümüne doğrudan katkısının bulunduğu (bu katkı sadece ölüme neden olmak için değil, aynı zamanda ölüme sebebiyet veren yaşam koşulların yaratılmasını da içerir) bir çok kişinin ölümüne neden olma amacını taşıyan bir suçtur.

c.3- Tecavüz

Tecavüz ve cinsel şiddet suçları, uluslararası ceza hukukunun en çok tartışmalı suçlarındanıdır. RUCM I. Dava Dairesi, tecavüzü, "bir insana yapılan zorla fiziksel cinsel müdahale" diye tanımlar. II. Daire, tecavüzü, saldırının bir biçimi olarak belirtmektedir. 1984 tarihli "İşkence ve Diğer İnsanlık Dışı ve Aşağılayıcı Davranış veya Cezalara Karşı Sözleşme", işkenceyi tanımlayacak özel eylem katalogunu belirtmeden, devletin yaptırım kavramı üzerinde durmuştur. EYUCM, tecavüzü, savaş hukuku ve teamüllerinin ihlali olarak görmektedir. Tecavüzün öğeleri olarak şunları belirtmektedir: Cinsel birleşme ve mağdura karşı baskı, zorlama veya

tehdit. Bunlara ek olarak, tecavüz ile sivillere karşı yaygın ve sistematik saldırı arasında bir bağlantının bulunması ögesini de saymak gerekir.

Roma Uluslararası Ceza Mahkemesi Statüsünde cinsel şiddet suçları 7 ve 8. maddelerde belirtilmiştir. Statü, cinsel şiddet suçlarını şu şekilde sıralamıştır: Tecavüz, seks köleliği, fahişeliğe zorlama, zorunlu gebelik, zorunlu kısırlaştırma ve Cenevre Sözleşmelerinin ağır ihlalini oluşturan savaş suçları veya insanlığa karşı suçlar kapsamına giren cinsel şiddetin her türü. Statü, cinsel suçları hem uluslararası hem de ulusal çatışmalarda işlenen savaş suçları kapsamında ele almıştır. Buna ek olarak insanlığa karşı suçlar içinde de cinsel suçları saymıştır.

c.4- Köleleştirme ve Zorla Çalıştırma

Köleleştirme insanın temel haklarından yoksun bırakılmasıdır. Zorla çalıştırılma ise, kişilerin kendi bedenleri üzerindeki kontrolünden yoksun bırakılması, emeğinin karşılığının verilmemesidir. Köleleştirme ve zorla çalıştırılma, Nuremberg, Eski Yugoslavya, Ruanda ve Roma Uluslar arası Ceza Mahkemelerinde, insanlığa karşı suçlar bağlamında ele alınmıştır.

c.5- Sürgün

Sürgün, insanların kendi ülkelerinden diğer bir ülkeye zorla göç ettirilmeleridir. Sürgün, Nuremberg, Eski Yugoslavya ve Ruanda Uluslararası Ceza Mahkemelerinde suç olarak kabul edilmiştir. Nüfusun ülke içinde bir yerden başka bir yere zorunlu transferinin, sürgün kapsamında ele alınıp alınmayacağı hususu tartışmalıdır. Bu konu henüz uluslararası bir davaya konu olmamıştır. Ayrıca, konu Nuremberg, Eski Yugoslavya ve Ruanda Uluslararası Mahkemeleri Statülerinde ele alınmamıştır. Bu gibi durumlarda suç, sürgünün kendisinden değil, devletlerin amaçları ve kullandığı yöntemlerden oluşmaktadır. Dolayısıyla, devletler suç oluşmaması için bu durumun gerektiği şartlar oluşunca, insancıl yöntemlere başvurmakla insanlığa karşı suç işleme durumuyla karşı karşıya kalmamaktadırlar.

3. Suçun Manevi Unsuru (MENS REA)

TCK md. 77'ye göre, insanlığa karşı suç sayılan fiiller fail tarafından "siyasi, felsefi, ırki veya dini saiklerle" işlenmelidir. Buna göre failde, özel kastın varlığı gereklidir. UCM Statüsünde ve Eski Yugoslavya İçin Uluslararası Ceza Mahkemesi Statüsünde insanlığa karşı suçların tanımlarında failde özel kastın varlığı gerekli değildir. Eski Yugoslavya İçin Uluslararası Ceza Mahkemesi Statüsünde sadece insanlığa karşı suç oluşturan fiiller arasında yer alan "siyasi, ırki ve dini nedenlerle kovuşturma (zulüm) yapma" fiili açısından failin özel kast ile hareket etmesi gerekmektedir. Buna karşın Uluslararası Ruanda Ceza Mahkemesi Statüsünün 3. maddesinde, insanlığa karşı suçların, sivil halka karşı, "ulusal, politik, etnik, ırksal veya dini saiklerle işlenen yaygın veya sistematik herhangi bir saldırının parçasını oluşturması" aranmaktadır. Bu açıdan failde ayrımcılık gözetilen bir özel kastın varlığı aranmaktadır.

TCK md. 77'deki düzenleme Ruanda Statüsüne benzemekle birlikte, failin saiki açısından farklılıklar vardır. Çünkü md. 77/1'de failin "siyasi, felsefi, ırki veya dini saiklerle" insanlığa karşı suç oluşturan fiillerin işlenmesi gerekmektedir. Bu açıdan failde, maddede sayılan fiillerin "toplumun bir kesimine karşı bir plan

doğrultusunda sistemli olarak işlenen" fiillerin bir parçasını oluşturduğunun bilinmesi yeterli değildir. Failde ayrıca siyasi, felsefi, ırki veya dini nedenlere dayanan bir ayrımcılık kastının da bulunması aranacaktır.

Burada özellikle insanlığa karşı suç ilke ilgili olarak özellikle 1951 tarihinde yürürlüğe girmiş olan Birleşmiş Milletler Soykırım Suçunun önlenmesi ve cezalandırılması sözleşmesinde yer alan bazı Saiklerin Türk hukukunda bulunduğu uygulama alanı ve farklılıklarından kısaca bahsetmek istiyoruz.

BİRLEŞMİŞ MİLLETLERİN SUÇUN UNSURLARI VE SAİK BİÇİMLERİ İLE 5237 SAYILI TÜRK CEZA KANUNUNDAN FARKLILIKLARI

Birleşmiş Milletler Genel Kurulunun 9 Aralık 1948 tarihli ve 260 A (III) sayılı Kararıyla Soykırım Suçunun Önlenmesi Ve Cezalandırılması Sözleşmesi kabul edilmiş ve imzaya ve onaya veya katılmaya sunulmuştur.Yürürlüğe giriş tarihi 12 Ocak 1951 olan 260 A (III) sayılı sözleşmenin 2.maddesine göre Soykırım oluşturan eylemler şu şekilde tanımlanmıştır;

"Bu Sözleşme bakımından,

- 1-Ulusal,
- 2-Etnik,
- 3-İrksal veya

4-Dinsel bir grubu, kısmen veya tamamen ortadan kaldırmak amacıyla işlenen aşağıdaki fiillerden her hangi biri, soykırım suçunu oluşturur.

- a) Gruba mensup olanların öldürülmesi;
- b) Grubun mensuplarına ciddi surette bedensel veya zihinsel zarar verilmesi;
- c) Grubun bütünüyle veya kısmen, fiziksel varlığını ortadan kaldıracağı hesaplanarak, yaşam şartlarını kastten değiştirmek;
- d) Grup içinde doğumları engellemek amacıyla tedbirler almak;
- e) Gruba mensup çocukları zorla bir başka gruba nakletmek;"

5237 sayılı yasa md. 77/1'de ise failin

- 1-Siyasi,
- 2-Felsefi,
- 3-İrki veya

4-Dini saiklerle" insanlığa karşı suç oluşturan fiillerin işlenmesi gerekmektedir. Bu açıdan failde, maddede sayılan fiillerin "toplumun bir kesimine karşı bir plan doğrultusunda sistemli olarak işlenen" fiillerin bir parçasını oluşturduğunun bilinmesi yeterli değildir. Failde ayrıca siyasi, felsefi, ırki veya dini nedenlere dayanan bir ayrımcılık kastının da bulunması aranacaktır.

Bu nedenle de Birleşmiş milletlerin Soykırım Suçunun Önlenmesi ve cezalandırılmasına dair sözleşmesi ile Birleşmiş milletlerin insanlığa karşı suçlar konusunda soykırım oluşturan eylem ayırımında Türkiye "siyasi ve felsefi" Saikleri mevcut yasal düzenlemeye getirmiştir.Siyasi ve felsefi Saiklerin 5237 sayılı yasada yer alması ve bu denli geç zamanlarda uluslar arası suç,insanlığa karşı suç,soykırım suçu kavramlarının mevcut yasal düzenlemelerde yer almaları büyük bir eksikliktir.

4. Suçun Yapıtırımı

Meclis Adalet Komisyonu'nda kabul edilen TCK Tasarısı'nda bütün fiiller için ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası öngörülmüştü. Tasarının 78. maddesi TBMM Genel Kurulu'nda yapılan öneri doğrultusunda değiştirilerek, kasten öldürme halinde ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası, diğer fiiller için ise 8 yıldan az olmamak üzere hapis cezası kabul edilerek, cezanın kusur ile orantılılığı korunmuştur.

TBMM Genel Kurulu'nda bir değişiklik daha yapılarak, kasten öldürme ve kasten yaralama suçları açısından, belirlenen mağdur sayısınca gerçek içtima kurallarının uygulanması kabul edilmiştir. Bu açıdan fail insanlığa karşı suç teşkil eden fiil olarak 10 kişiyi öldürmüştü, on defa ağırlaştırılmış müebbet hapse mahkum olacaktır.

İnsanlığa karşı suçlara tüzel kişilerin katılması durumunda, tüzel kişiler hakkında güvenlik tedbirine hükmedilebilecektir.

5. Zamanaşımı

Soykırım suçunda olduğu gibi, insanlığa karşı suçlarda da zamanaşımı işlemeyecektir.

C.İNSANLIĞA KARŞI SUÇ BAĞLAMINDA PKK'NIN EYLEMLERİNİN İRDELENMESİ

Hemen şunu belirtmek gerekir ki bir eylemin insanlığa karşı suç olabilmesi için bir plan doğrultusunda sistemli olarak toplumun bir kesimine karşı yapılması özellikle sivil halkın hedef alınması ve TCK 77/1 maddesinde 8 bent halinde sayılan fiillerin biri ile yapılması gerekmektedir. TCK md. 77/1'de sayılan bu fiillerden, kasten öldürme, kasten yaralama, işkence, eziyet, kişi hürriyetinden yoksun kılma, bilimsel deneylere tabi kılma, cinsel saldırıda bulunma, çocukların cinsel istismarı, zorla fuhşa sevk etme suçları, TCK'nın diğer kısımlarında "adi" suçlar olarak da düzenlenmiştir.

Tüm bu kriterler dikkate alındığında PKK'nın Tük askerine karşı işlemiş olduğu suçun insanlığa karşı suç olmadığını söyleyebiliriz. Zira insanlığa karşı suç toplumun belirli bir kesimine karşı işlenmeli ve özellikle sivil halk hedef alınmalıdır. Bu nedenle de askeri kuvvetlere yapılan hareketlerin insanlığa karşı suç olmadığını kabul etmek gereklidir.

1-1985 Yılı Eylemleri

PKK militanları köy baskınlar yapmışlar ve bir çok sivil vatandaşı öldürmüşlerdir. Bunların içerisinde korucular da vardır. Bu eylemler sivil halka yöneldiğinden sivil halk ile birlikte askerin ya da korucunun da ölmesi suçun niteliğini değiştirmeyecek bu eylem bir insanlığa karşı suç olacaktır.

2-Cizre-Nusaybin-Silopi Olayları (1990)

Örgüt elemanları eylemleri tırmandırmak amacıyla yurtiçine giriş yaptıkları sırada Mart 1990 tarihinde çatışmada ölen bir grup örgüt mensubunun definleri sırasında önce Nusaybin'de daha sonra Cizre ve Silopi'de PKK gösteriler başlatmıştır.

Cenaze töreni sırasında önceden yapılan altyapı hazırlıklarına da bağlı olarak kitleler yasadışı gösteriye sürüklenmiştir. Meydana gelen kitlesel şiddet olayları

anlık bir tepki olmayıp, bu olaylar örgüt tarafından yıllarca önceden hazırlanan bir zemin üzerinde ve bir takım sözde Aydın-Demokrat kişilerin devamlı istismarı ve kışkırtması sonucu meydana gelmiştir.

PKK, Saddam yönetiminden aldığı ağır silahlarla ve mevzi desteğiyle, birer ordu birlikleri halinde sınır karakollarına saldırılar düzenleyip Karakolları imha etmek istemiştir. Nitekim, 4 Ağustos 1991 günü saat 04.30 sıralarında Osman ÖCALAN, sınırın birkaç kilometre ötesindeki kamplara topladığı yüzlerce adamıyla sınırdaki Samanlı Karakoluna havan, uçaksavar, roketatar ve makineli tüfeklerle bir saldırı başlatmıştır. Saldırıyı yapan PKKlılardan ölenler olmuştur. Kalanlar ise yine sınırdan birkaç kilometre mesafedeki kamplarına çekilip gitmişlerdir. Buna benzer sınır karakollarına saldırılar yaz boyu devam etmiştir.

Yine aynı tarihlerde, Hakkari'den Elazığ'a, Van'dan Kahramanmaraş'a, Şırnak'tan Erzurum'a kadar çeşitli gruplar dağları, tepeleri tutmuş, yolları kesmiş, insanları kurşuna dizmiş, haraç toplamış, iş makinelerini yakmış, okulları tahrip etmişlerdir. Ülke içindeki PKKlı gruplar, durmadan yurtdışındaki kamplardan takviye edilmiş, yurtdışındaki (özellikle Suriye) kamplara ise Türkiye'den büyük şehirlerden inşaat işçisi, öğrenci ve işsiz (gençlere yapılan birkaç günlük propagandalarla) yüzlerce genç gönderilmiştir. Yine yurtdışına batı illerinden çok sayıda sempatizan yollanmıştır.

Kasım 1991'de ÖCALAN, "Botan'ı yaşatabilmek için savaşı tüm Kürdistan'a yaymak" düşüncesiyle bölgedeki militanlarını 9 Eyalete (Botan, Mardin, GAP, Güney-Batı, Amed, Garzan, Dersim, Orta, Serhat) ayırmıştır.

Yukarıda sayılan fillerin hepsi birer insanlığa karşı suçtur. Zira PKK'nın maddi eylemleri ile manevi ayrımcılık saiki eyleminin insanlığa karşı suç olmasına neden olmaktadır.

3-Koruculara Yönelik Yapılan Faaliyetler (1991)

PKK, 1990 yılının sonunda toplanan IV. Kongre'de Abdullah ÖCALAN Koruculara af çıkarmıştır. Affa çağrı bildirisinde; "1 Ocak 1991 tarihinden, 31 Aralık 1991 tarihine kadar PKK'ya başvurup af dileyen korucular af edilecektir. Bu süre içinde PKK'dan af dilemeyenler ise ağır cezalara çarptırılacaklardır." denilmiştir. ÖCALAN, ilan ettiği bu affın propagandasını en geniş bir biçimde yapmıştır.

1991 yılının sonu geldiğinde ÖCALAN, koruculuğu yine çözemeyince bu affı 1992 Nevruzuna kadar uzatmıştır. Daha sert tehditler savurmuştur. Hatta Ankara'dan Kürtçü milletvekilleri bölgeye gelerek köy köy dolaşarak "T.C'nin silahlarını bırakarak Apo'nun silahlarını almalarını, Apo'nun emrine girmelerini" istemişlerse de korucular bu telkinlere itibar etmemişlerdir. Bunun üzerine ÖCALAN'ın talimatıyla, koruculara, çocuklarına, kadınlarına, hayvanlarına peş peşe katliamlar başlamıştır. Bu kez de bazı kişiler bu "Katliamları Kontr-gerillanın yaptığını" ileri sürmüşlerdir.

Burada sadece koruculara karşı yapılan hareket ise insanlığa karşı suç değildir. PKK'nın manevi yönden saiki siyasi bir ayrımcılık olsa da eylem sivil halka yönelik değildir.

1992 Yılı Nevruz Olayları ve PKK'nın Ayaklanmayı Başlatma Çabası

1992 için belirlenen 3 ana hedefin gerçekleştirilmesi için Abdullah ÖCALAN ani bir çıkış yapmıştır. 1992 yılı 21 Mart'ında yani Nevruzda genel bir ayaklanma başlatmak istemiştir. Bu ayaklanmanın hızla propagandasını yapmıştır. Türkiye de tüm hazırlıklarını buna göre yapmıştır. PKKlılar, 21 Mart öncesi özellikle Cizre, Silopi, Şırnak, Nusaybin gibi kentlere (ve köylerde) binlerce silahı sokarak işbirlikçilerinin ellerine tutuşturmuşlardır. 20-21 Mart gecesi çoğu askeri karakol ve kışlaya, polis karakollarına ve lojmanlarına, devlet binalarına, devlet memurlarının evlerine saldırı başlatılarak yüz binlerce mermi sıkılmıştır. Bazı bölgelerde ise havan topu ve roketatar ile havaya ateş açılmıştır. Masum folklorik amaçlı Nevruz şenliklerinde PKK halkı siper ederek genel bir saldırı başlatmıştır. Özellikle Şırnak ve Cizre'de bu başarıyla uygulanmıştır. Pek çok gösterici ölmüşse de bu provokasyon PKK'nın istediği düzeyde olmayıp başarısız kalmıştır. Abdullah ÖCALAN, "Botan-Behtinan savaş hükümetini" ön plana çıkararak bu eylemlere umutla sarılmıştır. Bu amaçla Türkiye'nin her bölgesinden kazanılan binlerce genç kırsala gönderilmiştir. Yeni gelenlerin pek çoğu da bu saldırılarda hayatlarını kaybettiler. Hazırlıklar hızlandırılarak 18 Ağustos 1992 gecesi Şırnak'a gerek şehir dışından teröristler, gerekse şehir içindeki milislerce yoğun bir saldırı başlatılmıştır.

PKK, 2 gün süren Şırnak baskınında da başarılı olamayıp Kuzey Irak'a doğru geri çekilmiştir. Şırnak'ta "devlete ait her şey tahrip edilecek, hatta şehir ele geçirilecek, bir kurtarılmış bölge" oluşturulacaktı. Fakat güvenlik güçlerinin kararlı direnişi ile başarılı olunamamıştır.

1992 sonbaharında PKK büyük kayıplar pahasına 26 Eylül 1992'de başta Derecik sınır karakolu (54 PKKlı öldürüldü 27 asker şehit oldu) olmak üzere birçok karakola saldırmıştır. Bölgede geniş bir alanda baskısını hissettirmek için köyler talan edilmiştir. Küçük kasabalar ve hatta illerin etrafında çemberler oluşturulmaya çalışılmıştır.

PKK 1991 yılından sonra PAK'ın yerine YNDK (Yekitiya Neteva Demokrat Kürdistan-Kürdistan Ulusal Demokratlar Birliği)ni kurmuştur. Gençlik ve öğrenci kesimini örgütlemek, kitle eylemlerini organize etmek için YCK (Yekitiya Civanen Kürdistan) ve Kadınlara örgütlemek ve PKK adına eyleme yönlendirmek için YAJK (Yekitiya Azadiya Jinen Kürdistan-Kürdistan Özgür Kadınlar Birliği) adlı illegal yan kuruluşlarını faaliyete geçirmiştir.

PKK Terör örgütü bu dönemlerde siyasi bir kimlik ve legal bir konum kazanmak amacıyla ERNK Cephe faaliyetine ağırlık vermiş, 1992 yılı Kasım ve Aralık aylarında KUM (Kürdistan Ulusal Meclisi) için Almanya, İngiltere, Fransa, Belçika, Hollanda, Avusturya gibi birçok Avrupa ülkesinde delege seçimi yapmıştır."

PKK'nın yukarıda da izah edildiği şekilde amaç ve hedeflerini gerçekleştirmek için yapmış olduğu bir çok eylem amaçlanmış, bunların bir çoğu harekete geçirilmiş bir çoğu da henüz hazırlık aşamasında emniyet mensuplarınınca sonlandırılmıştır. Bu eylemlerin bir çoğu içlerinde kürt halkının da olabileceğini öngörerek toplu katliamlar, bombalı saldırılar, uyuşturucu ticareti, siyasi eylem ve propaganda, adam kaçırma, adama öldürme ve buna benzer örgütsel eylemler

yer almaktadır. Bu eylemler de birer insanlığa karşı suçtur.

Sonuç olarak PKK'nın aşağıda yazılı eylemleri sivil halk hedef alınmak suretiyle ve TCK 77 de yazılı Saikler ve ayrımcılık gözetilmesiyle bir insanlığa karşı suç olarak nitelendirmek mümkündür;

TCK 77 de sayılan eylemler dikkate alınarak,

*Sivil halka yapılan saldırılar: Yaralama, Adam Öldürme, tecavüz vs

*Sivil halka yapılan saldırılarda aynı zamanda kolluk kuvvetlerine karşı işlenen suçlar

*Türkiye'ye gelen turistlerin kaçırılması

*İrk gözetmeksizin sivil halka verilen zararlar (Örneğin saldırılarda Kürtlerin de öldürülmesi)

*Bombalı eylemler, intihar eylemi,

*Örgüt için insanların köleleştirilmesi

*Sürgün ve halkın zorla Kuzey Irak'a ya da Doğu Anadolu bölgesine, kırsal alanlara nakli

*Kürt ve Türk vatandaşların kişi hürriyetlerinden yoksun bırakılmaları

*Örgüt üyelerinin cinsel köleliğe sürüklenmesi ve Türk vatandaşlarına cinsel saldırı

Bunların dışında ise aşağıda yazılı olanlar insanlığa karşı suç oluşturmayacaktır;

*Sadece kolluk kuvvetlerini hedef alan saldırı, işkence vs tüm hareket ve eylemler

*Dağda askerle çatışma

*Karakol baskınları ve işkence

*Askerlerin esir alınması

SONUÇ

Bu çalışmamızda PKK'nın bir örgüt olarak geniş anlamda ve özellikle yapısal olarak ele almaya çalıştık. Ekonomik, toplumsal sınıf, kültürel etkileşim konuları birlikte irdelendiğinde PKK'nın aslında ırk ayrımcılığı için örgütsel faaliyetlerde bulunmadığı görülecektir. Değişen ekonomik ve sosyal şartların insanlara sağladığı avantajlar ve kaybettirdikleri düşünüldüğünde bir gruplaşmanın küreselleşme ile birlikte geldiğini görmekteyiz. Özellikle çıkar birlikteliklerine bağlı yapılaşma son zamanlarda fazlaca artış göstermiştir. Bu da bazı çıkar gruplarının birleşmesine ve birleşilen grubun dışında kalanların da menfaatlerinin bu grupla çatışmasına sebep olmuştur. Aslında görünüşte bir ırk ve halk düşüncesini hayata geçirmeyi planladığı sanılan PKK'nın asıl amacının ekonomik ve sosyal alanda bir refah seviyesini yakalamaya çalışan insan topluluğunu yakalamak olduğu söylenebilir. Konuya yapısal olarak yaklaşmak bunu gerektirir. PKK ya göre savaş yıkıcı değil yapıcı ve bütünleştiricidir. Bu nedenle de eylemlerinden dolayı kendisini değil, küreselleşme sonucu meydana çıkan çıkar çatışmasını sorumlu tutmaktadır. Bir devletin güç kullanma yetkisini kendisinde gördüğünden eylemlerini de meşru müdafaa zemininde görmektedir. Ancak PKK'nın eylemlerini meşru müdafaa zemininde görmesinin BM antlaşmasınının 51. maddesine tamamen aykırı olduğunu da söylemek gerekir. Bu anlamda bir meşru müdafaa bahsetmek mümkün değildir.

Özellikle bir çok ülke tarafından PKK bir terör örgütü olarak kabul edilmektedir. PKK asıl amaçlarını, örgüt başına gelen yöneticilerinin kişisel hedeflerini örgüte empoze etmeye çalışmasıyla yitirmeye başlamıştır. Şu an PKK'nın asıl hedefinden ayrılmış tamamen çıkar ilişkisine bağlanan bir yapıya dönüştüğünü söylemek mümkündür. Özellikle gerçek ve geçerli bir kaynağa dayanmayan bu örgüt resmi kurumsallaşma ve devletler arası bağımlılığı kabul etmediğinden küresel yönetim karşıtıdır. Ekonomik ve siyasi özgürlük örgüt için temel amaç olup bu uğurda yapılacak tüm hareketleri de araç olarak görür. Örgüte göre devletler bir çıkar çatışmasının içinde ekonomik savaşlarını vermektedirler. Güç önemlidir. Devletler çıkarları için iktisadi ve askeri güç peşinde koşarlar. Bu düşüncesi ile realizme yaklaşmaktadır.

İnsanlığa karşı suçların ve soykırım suçunun unsurları incelendiğinde PKK'nın bu suçların hemen hemen hepsini işlediği görülecektir. Soykırım suçu ile ilgili olarak TCK md. 76'da da milli, etnik, ırki veya dini bir "grubun tamamen veya kısmen yok edilmesi maksadıyla" denilerek failde özel kast varlığının aranacağı açıkça belirtilmiş ise de bu özel kastın varlığını ispat çok güç olduğundan yararlanılacak en önemli delil örgütün hukuka aykırı eyleminin sonuçları ve etkileridir. PKK'nın uluslar arası suç işlerken aynı zamanda da soykırım suçunu işlediğini mevcut eylemlerinden anlamaktayız. Zira PKK'nın ana hedeflerinden biri bir Kürt Devleti kurmaktır. Adının Kürt olması amacını değil aracını göstermektedir.

Sonuç olarak PKK hukuka aykırı eylemlerinden dolayı insanlığa karşı suç işlemekte olan bir terör örgütüdür. Temel amacı olan ekonomik ve sosyal anlamda özgür ve ferah bir yaşantıya sahip devlet planını terk ederek tamamen çıkarıcı ve faydacı bir yaklaşımla Uluslar arası Hukuk bağlamında bir tehlike oluşturmaya

başlamıştır. Her ne kadar temel amacı makul gibi görünse de bu amaç için kullanmış olduğu araç ve eylemler küreselleşme bağlamında kabul edilemez.

salıcı
ları
rde
digi
e ile
son
sine
ına
neyi
fah
ilir.
eğil
eğil,
: Bir
şru
faa
kırı
nek

edir.
üte
den
nek
güt
esel
bu
bir
idir.
ile

nin
rak
nen
kça
cak
nin
cut
leti

suç
nda
i ve
aya

KAYNAKLAR

- Azarkan, Dr. Ezeli Uluslararası Hukukta İnsanlığa Karşı suçlar 2003
- Berger, Peter, L., "Four Faces of Global Culture", National Interest, Fall97, Issue 49,1997, sy 23.
- Bauman, Zygmunt, Küreselleşme: Toplumsal Sonuçları, Çev. A. Yılmaz, İstanbul, Ayrıntı yay.,1999,sy 7.
- Hist,P.; Thompson, G.; Küreselleşme Sorgulanıyor, Ankara, Dost Kitapevi, 1998, sy 26.
- Giddens, A., Elimizden Kaçıp Giden Dünya, Çev. O. Akinhay, İstanbul, Alfa Yayınları, 2000, sy 20.
- Giddens, A., Elimizden Kaçıp Giden Dünya, 2000, sy 13.
- Lubber, Ruud, "The Dynamic of Globalization", <http://www.itcilo.it/english/actrav/telearn/global/ilo/globe/new_page.htm>.
- Held,D.; McGrew, A.; Goldblatt D.;ve Perraton, J., Global Transformations: Politics, Economics and Cultures, Cambridge, Polity Press, 1999, sy 3-10.
- Giddens, A., "Küreselleşmenin İkilemleri", Sosyal Demokrat Değişim Dergisi, 1999, s. 56.
- Held,D.; McGrew, A.; Goldblatt D.;ve Perraton, J., Global Transformations: Politics, Economics and Cultures, Cambridge, Polity Press, 1999, sy 2,4.
- Giddens, A., "Küreselleşmenin İkilemleri", 1999, s. 56.
- Gerbier; B, "Kapitalizmin Bugünkü Aşaması Olarak Jeo-Ekonomik Emperyalizm", Küreselleşme mi Emperyalizm mi?: Piyasa Efsanesinin Çöküşü, Der. F. Başkaya, Ankara, Ütopya Yay, 1999, sy 105-116.
- Sainath, S., "An Interview With Noam Chomsky", <<http://www.twinside.org.sg/>>.
- McGrew, A., A Global Society ? Modernity and Its Futures, Cambridge, Open University/Polity Pub, 1999, sy 62.
- Ekin, N., Küreselleşme ve Gümrük Birliği, İstanbul, İTO Yayını, 1999, sy. 50.;
- Auguste, Byron G, "What's So New About Globalization?", New Perspectives Quaterly, January 1, 1998.
- Auguste, Byron G, "What's So New About Globalization?"; United Nations, "Human Development Report", 1999.; Castells, M., The Rise of Network Society, Oxford, The Blackwell Publisher, 1999, sy. 93.
- ILO, "Globalization", <<http://www.itcilo.it/english/actrav/telearn/global/ilo/globe/kirsh.htm>>; Castells, M., The Rise of Network Society, sy.92.
- ILO, "Globalization", <<http://www.ilo.org/public/english/230actra/index.htm>>;
- Giddens, A., Moderliğin Sonuçları, Çev. E.Kuşdil, İstanbul, Ayrıntı Yayınlar, 1994.
- Prof. Dr. Veysel BOZKURT
<http://www.genbilim.com/content/view/1659/86/>

- <http://gokcefirat.net/98/usomezsoy98.htm>-Şener Üşümezsoy
<http://www.turkkeyif.com/gizemli-dosyalar/3838-pkk-kadek-teror-orgutu-ve-faliyetleri.html>
"http://tr.wikipedia.org/wiki/PKK"
<http://www.turksam.org/tr/a1377.html>-Arif Keskin
YENİ Türk CEZA KANUNU'NDA ULUSLARARASI SUÇLAR Doç. Dr. Faruk Turhan
Süleyman Demirel Üniversitesi*
Prosecutor v. Kupreskic no. IT-95-16-T (ICTY. Trial Chamber 11,2000).
BENDONT, Barbara - MARTÍNEZ, Katherine Hail, "Ending Impunity for Gender Crimes Under The International Criminal Court", The Brown Journal of World Affair,Vol.VI,No. 1,1999,s.71.
CHESTERMAN,a.g.m.,s.335.
Mlbid .s.335.
Proscctor v. Akcyesu, no. ICTR- 96 - 4- T, 591-592 (ICTR Trial Chamber, Sptembcr2. 1998)
ASKIN. Kelly D.. "Scxual Violation in Decisions and Indictments ot The Yugoslavia and Rwanda Tribunals: Current Status". AJIL , Vol.93, No. ,1999,s.106